



Souhrnná teritoriální informace Sierra Leone

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Akkře (Ghana) ke dni 30.4.2020
30. 4. 2020 20:56

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.9)
3. Vztahy země s EU (s.14)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.16)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.18)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.19)
7. Kontakty (s.26)



1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Hospodářství Sierry Leone se v minulých letech výrazně rozvinulo. Od krize v roce 2014, způsobené epidemií Eboly, se ekonomický růst obnovil a jeho rostoucí tendence je podporována investicemi do důlního průmyslu, zemědělství a rybářského průmyslu. Země disponuje významnými nerostnými, zemědělskými a mořskými zdroji. Ekonomický rozvoj Sierra Leone byl ale vždy limitován velkou závislostí na těžbě nerostných surovin. Je odhadováno, že 38% plochy země je pokryto lesními porosty (2,75 mil. hektarů a odlesňování probíhá tempem asi 3% ročně.

Růst reálného HDP se v roce 2018 zpomalil na odhadovaných 3,5% nicméně v roce 2019 to již bylo 5,1% především díky rozvoji zemědělství, službami a větší těžbou nerostných surovin. Nedávné reformy byly cíleny tak, aby se země ještě více otevřela zahraničnímu obchodu a aby bylo posíleno prosazování smluv. Přestože má Sierra Leone velký ekonomický potenciál bezprostřední ekonomický výhled je zastíněn rychle se rozvíjející pandemií COVID-19

Podkapitoly:

- 1.1. **Oficiální název státu, složení vlády**
- 1.2. **Demografické tendence:** Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. **Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let** (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. **Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let**
- 1.5. **Platební balance** (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. **Bankovní systém** (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. **Daňový systém**

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu

Republika Sierra Leone (Republic of Sierra Leone)

- **Prezident** - Julius Maada Bio (od roku 2018)
- **Vice prezident** - Mohamed Juldeh Jalloh (od roku 2018)
- **Ministr zahraničí a mezinárodní spolupráce** - Nabeela Farida Tunis (od roku 2019)

Složení vlády

- viz následující link <https://statehouse.gov.sl/presidential-cabinet/>
- ministerstva - viz následující link: [zde](#)

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel:

- 7,97 mil (2020)

Průměrný roční přírůstek obyvatel:

- 2.12% (2020)

**Složení podle věkových skupin:**

- 0–14 let: 41,71%
- 15–24 let: 18,6%
- 25–54 let: 32,23%
- 55–64 let: 3,7%
- 65 a více: 3,76%

Střední věk 19,1 let.

Národnostní složení:

V zemi žije kolem 20 etnických skupin. Více než 35 % obyvatel se hlásí buď ke kmeni Temne, obývajícím sever Sierry Leone, či k na jihu žijícím Mende (31 %). Dalšími skupinami jsou Limba a Koranko na severu, Kissi na východě a Sherbo na jihozápadě. Zajímavé etnikum jsou Krio (Kreolové) – potomci otroků osvobozených v 18. století na Jamajce a přesídlených do oblasti dnešního Freetownu. Početně zanedbatelná, ale ekonomicky velmi aktivní, je libanonská a indická menšina.

- Temne 35,5%
- Mende 33,2%
- Limba 6,4%
- Kono 4,4%
- Fullah 3,4%
- Loko 2,9%
- Koranko 2,8%
- Sherbro 2,6%
- Mandingo 2,4%
- Creole 1,2%

Náboženské složení:

- muslimové 78,6 %
- křesťané 20,8 %
- ostatní 0,5 %

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Nominální HDP/obyvatele (USD)

2015	2016	2017	2018	2019
696	666	505	516	535

Zdroj: podle údajů IMF (2019)

Reálný růst HDP (v %)

2015	2016	2017	2018	2019



-21,437	6,3	3,5	3,7	5,1
---------	-----	-----	-----	-----

Zdroj: podle údajů IMF (2019)

Míra inflace (v %) podle indexu spotřebitelských cen

2015	2016	2017	2018	2019
8,93	11,5	18,0	17,5	13,9

Zdroj: podle údajů IMF (2019)

Míra nezaměstnanosti (v %)

2015	2016	2017	2018	2019
2,5	2,7	2,8	4,36	4,3

Zdroj: podle údajů Světové banky (2019)

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy	15,9	17,7	14,0	16,0	17,7
Výdaje	20,3	23,7	17,8	18,0	20,6
Saldo	-4,4	-6,0	-3,8	-2,0	-2,9

Údaje jsou v % HDP

Zdroj: IMF (2019)

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Stav běžného účtu (v mld. USD)

2015	2016	2017	2018	2019
-0,682	-0,725	-0,882	-0,538	-0,664

Zdroj: <https://www.indexmundi.com/>, IMF (2019)



Veřejný dluh (v % HDP)

2015	2016	2017	2018	2019
44,94	55,46	57,59	66,3	67,4

Zdroj: IMF (2019)

Mezinárodní rezervy včetně zlata (v mil. USD)

2014	2015	2016	2017	2018	2019
601	620	497	620	503	125

Zdroj: WB (2019)

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Centrální banka Sierra Leone má pouze omezené nástroje jak kontrolovat objem peněz v ekonomice a inflaci. Měnová politika je vytvářena zejména vydáváním pokladničních poukázek. Minimální kapitál pro vstup do bankovního sektoru je 3,4 mil. USD.

Bankovní sektor registruje následující komerční banky:

- Sierra Leone Commercial Bank Limited
- Rokel Commercial Bank (SL) Limited
- Standard Chartered Bank (SL) Limited
- Union Trust Bank (SL) Limited
- Guarantee Trust Bank (SL) Limited
- First International Bank (SL) Limited
- FBN Bank (SL) Limited
- Ecobank (SL) Limited
- Access Bank (SL) Limited
- United Bank for Africa (SL) Limited
- Skye Bank (SL) Limited
- Zenith Bank (SL) Limited
- Keystone Bank (SL) Limited
- Commerce and Mortgage Bank (SL) PLC

Procedura jak získat úvěr je stále označována jako poměrně složitá, země má nízký poměr soukromého zadlužení k HDP. V zemi existuje také systém komunitních bank, které působí zejména v lokálních podmínkách, mimo dosah hlavních komerčních bank a často se podílí na realizaci vládních rozvojových programů.

V hlavním městě Freetown a dalších částech země jsou bankomaty naopak platby kartou nejsou běžně akceptované.

V zemi působí také několik pojišťoven:

**Aureol Insurance Company**

54 Siaka Stevens Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 223441 / + 232 22 223435

Fax: + 232 22 229336

Commercial Insurance Company

2 Parsonage Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Fax: + 232 22 222446

International Insurance Company (SL) Limited

20 Bathurst Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 290459 / + 232 22 222159

Fax: + 232 22 223794

National Social Security and Insurance Trust

35A Lightfoot Boston Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 225365

Fax: + 232 22 220362

New India Assurance Company

18 Wilberforce Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 226146

Fax: + 232 22 222494

Medical and General Insurance Company

19 Regent Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 226529

Reliance Insurance Trust Corporation

24 Siaka Stevens Street

Freetown



Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 221513 / + 232 22 228051

Transworld Insurance Company

1 Ross Road

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 228949

Consolidated Financial Consultants

27 Syke Road

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 223262 / + 232 22 229046 / + 232 76 601766

D & D Insurance Consultants & Brokers

7 Percival Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 76 626813

National Insurance Company

18/20 Walpole Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 225329

National Social Security and Insurance Trust

Wallace Johnson Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 223763 / + 232 22 290443

Marine and General Insurance Company Limited

25 Rawdon Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Motor & General Insurance Company Limited

29 Rawdon Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa



Phone: + 232 22 223119 / + 232 22 226479

Sierra Leone Insurance Company

UMC House

31 Lightfoot Boston Street

Freetown

Sierra Leone

West Africa

Phone: + 232 22 226164 / + 232 22 224920

Fax: + 232 22 222115

1.7 Daňový systém

Daň z příjmu pro soukromé osoby s trvalým pobytem v Sierra Leone je progresivní a v rozmezí 0-35% v závislosti na výdělku. Příjem do 6 mil SLL (Sierra Leonean Leone) = 781 USD, je bez daně. Daň se platí z celosvětových příjmů rezidenta.

Výběr některých dalších daní:

- korporátní daň (30%)
- sociální pojištění (10%)
- sociální pojištění na zaměstnance (5%)
- daň z kapitálových výnosů (30%)
- Daň z úroků (15%)
- DPH (VAT) za služby a zboží je 15 %.

Podrobnější informace o daňovém systému: [zde](#)

Pokyny pro plátce daní: [Tax payer obligations](#)



2. Zahraniční obchod a investice

Sierra Leone byla v roce 2019 163. ekonomikou světa. Hlavními exportními komoditami země jsou opracované diamanty, rutil, kakao, káva, ryby, krevety a garnáti, přírodní med, škrob a tropické dřevo. Hlavními dovozními komoditami jsou stroje a strojní zařízení, palivo, maziva, chemikálie, obnošené šatstvo, cement, "přerušená/rozbitá" rýže a léčiva.

Po objevu železné rudy v roce 2011, se těžba stala hlavním motorem ekonomického růstu, který dosáhl takřka neuvěřitelného čísla 21% v roce 2013. Bohužel pokles světových cen žel.rudy a epidemie viru Eboly v roce 2014, způsobily pokles ekonomiky o 20.6% v r. 2015. Obnovení těžby v jedné ze dvou těžebních společností vedlo k růstu ekonomiky na 6.3% v r.2016 a 5.7% v r. 2017. Růst reálného HDP se v roce 2018 zpomalil na 3,7% z 3,8% v roce 2017, nicméně v roce 2018 se země vrátila k růstu 5,1%. Pokles v roce 2017 odráží nižší než předpokládanou těžbu železné rudy v důsledku poklesu cen od roku 2014 a uzavření hlavní těžební společnosti Shandong Iron and Steel Company v roce 2017. Přestože byla země v březnu 2016 prohlášena jako země bez Eboly, je ekonomická obnova nestabilní.

Po stálém růstu až do roku 2012 byly přímé zahraniční investice (PZI) silně ovlivněny ohniskem Ebola v Sierra Leone. Investiční toky dosáhly nejnižší úrovně od roku 2010 s 138 miliony USD v roce 2016, nicméně v roce 2017 se výrazně zvýšily a dosáhly 560 milionů USD ([UNCTAD 2019 World Investment Report](#)). I s nejnovějšími údaji jsou toky daleko od své nejvyšší úrovně zaznamenané v roce 2011 (950 milionů USD). Přestože ekonomika Sierra Leone má velký potenciál, bezprostřední výhled je zastíněn pandemií COVID 19. Hlavními investory Sierra Leone byly tradičně Nigérie, Švédsko, Mauricius, Belgie, Německo a Spojené státy, ale Čína se stala významným investorem. Zahraniční investoři se zabývají energií (včetně obnovitelných zdrojů), infrastrukturou, zemědělstvím, rybolovem, cestovním ruchem a přírodními zdroji.

Bohatství země v nerostných surovinách, absence jakékoli arbitrážní diskriminace vůči zahraničním společnostem, omezení na repatriaci zisku a prodej státního majetku, garantovaný novým investičním kodexem, dělá Sierra Leone atraktivní lokací pro zahraniční investory.

Podkapitoly:

- 2.1. [Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)
- 2.2. [Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)
- 2.3. [Komoditní struktura](#)
- 2.4. [Zóny volného obchodu \(VT parky, investiční zóny\)](#)
- 2.5. [Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)
- 2.6. [Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Obchodní bilance Sierra Leone (v milionech USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
export	582	465	839	800	554
import	1 900	956	1 300	1 600	1 354
saldo	-1 318	-491	-461	-800	-800

Zdroj: OEC (The Observatory of Economic Complexity 2019)



2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Sierra Leone byla zakládajícím členem ECOWAS a zůstává aktivním členem západoafrického bloku. Je také členem Západoafrické měnové zóny (WAMZ). WAMZ je skupina šesti zemí v rámci ECOWAS, která plánuje zavést společnou měnu nazvanou Eko. V prosinci 2017 se Sierra Leone stala poslední zemí, která zavedla společný externí tarif (SEZ) Hospodářského společenství států západní Afriky (ECOWAS). Sierra Leone je dále členem Unie Mano River a partnerem EU s pobřežními státy od Senegalu do Angoly v rámci strategie pro regionální spolupráci v Guinejském zálivu

EU je jedním z nejdůležitějších obchodních partnerů Sierra Leone. Obchodní vztahy se řídí všeobecným systémem preferencí; jako nejméně rozvinutá země využívá Sierra Leone bezcelní, bezkvótový přístup na trh EU v rámci režimu "[Vše kromě zbraní](#)". Sierra Leone je také součástí dohody o hospodářském partnerství (EPA) s EU jako členem ECOWAS. EU pomáhá Sierra Leone vybudovat ekonomický růst s širokým hospodářským záběrem a s cílem vytvořit pracovní místa, zvýšit příjmy, zvýšit bezpečnost potravin a snížit nerovnost a chudobu.

Nejvýraznější destinací pro export ze Sierra Leone je Čína, kam míří 81 % celého vývozu. Z evropských zemí se 2.4 % podílí na exportu země Beneluxu, poté Francie (1.5 %). 1.5 % se také exportuje do Rumunska, necelé procento tvoří vývoz do Německa. Spojené státy přijímají 1.9 % exportu Sierra Leone.

Čína zůstává i nejvýraznějším importérem do Sierra Leone. Čínský dovoz tvoří 12 % importu, následuje Indie s 9 % a Turecko s 3.9 %. Ze států Evropské unie se na importu do země podílí Velká Británie (9.3 %), země Beneluxu (7.1 %), Nizozemské království (4.6 %), Francie (3.3 %), Německo (2.6 %) a Španělsko (1.7 %). Mezi africké importéry do země patří Jihoafrická republika (7.9 %), Pobřeží slonoviny (2.5 %), DRC (2.3 %) a Ghana (1 %), 6.4 % importu tvoří Spojené státy, z Latinské Ameriky Brazílie (4.3 %) a Uruguay (1.4 %).

2.3 Komoditní struktura

Exportní komodity:

- bauxit
- Diamanty
- železná ruda
- Palmový olej
- kakao
- Dřevo
- Káva a koření
- mořské plody

Importované komodity:

- obiloviny
- Motorová vozidla a náhr.díly
- Průmyslové stroje
- ropa a nerostné palivo
- Přírodní minerály a kámen
- textilní výrobky
- Farmacie



- Elektrické stroje
- Železo a ocel
- Plasty

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Speciální ekonomická zóna se nachází v blízkosti města Waterloo. V souladu s plány na podporu diverzifikace vývozu a konkurenceschopnosti vláda také zřídila vývozní zpracovatelské zóny a průmyslové hospodářské zóny v hlavním městě Freetownu. Za určitých podmínek firmy můžou aplikovat bezcelní status na veškeré dovážené a vyvážené zboží a právnické osoby mohou uplatnit daňové prázdny na první 3 roky. Blíže o investičních pobídkách zde : [investiční pobídky](#)

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Přísun investic od roku 2010 dosáhl nejnižší úrovně v roce 2016 s 138 miliony USD, nicméně v roce 2017 došlo k výraznému navýšení na 560 milionů USD (UNCTAD 2018 World Investment Report). I s nejnovějšími údaji jsou investiční toky daleko od své nejvyšší úrovně zaznamenané v roce 2011 (950 milionů USD). V roce 2018 tvořily přímé investice 600 milionů USD. Hlavními investory Sierry Leone byly tradičně Nigérie, Švédsko, Mauricius, Belgie, Německo a Spojené státy, ale Čína se již také stala významným investorem. Zahraniční investoři se zabývají energií (včetně obnovitelných zdrojů), infrastrukturou, zemědělstvím, rybolovem, cestovním ruchem a přírodními zdroji.

Sierra Leone se snaží přilákat investice prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP) s cílem realizovat velké infrastrukturní projekty, zejména v oblasti energetiky, vody, silnic, přístavů a telekomunikací atd. Významné báňské bohatství země, absence jakékoli svévolné diskriminace vůči zahraničním společnostem a omezení repatriace zisků, jakož i prodej aktiv (garantovaných novým investičním kódem) činí Sierru Leone atraktivní pro přímé zahraniční investice. Nedostatek kvalifikované pracovní síly, nedostatek infrastruktury, pomalý právní systém, vysoká míra korupce, politické násilí a závažné sociální poruchy způsobené sociálně-ekonomickými rozdíly jsou hlavními překážkami přímých zahraničních investic. Sierra Leone se ve zprávě Světové banky [Doing Business 2019](#) umístila na 163. místě ze 190 zemí.

Čína se v Sierra Leone stále více projevuje, v současné době financuje nemocnici, vodní přehradu, projekt výroby kaučuku, který pokrývá několik tisíc hektarů (v hodnotě 1,2 miliardy USD, financovaných čínskou skupinou Hainan Rubber Group), jakož i pěstování rýže (100 000 hektarů), stadiony, silnice, mosty, elektrotechnický projekt, projekt rybářského přístavu, a je zapojena do těžby (Kingho Group se podílí na komplexním projektu těžby v objemu 6 miliard USD).

Dceřiná společnost francouzské skupiny Bolloré Group postaví nový přístav pro 120 milionů USD ve Freetownu a různou okolní infrastrukturu za 87 milionů USD. Britská firma Winch Energy se zabývá výstavbou mini solárních elektráren, americká společnost SL Mining začne využívat železný důl v Marampě a izraelská společnost Agrotop společně s jihoafrickou skupinou integrovaných řešení pro Afriku (ISA) postaví rozsáhlý chov drůbeže pro komerční účely a produkci vajec za 60 milionů USD.

Aktuální informace, které se týkají investičního prostředí v zemi [zde](#).



Další informace o investičních příležitostech [zde](#).

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Aktuální informace o investování v Sierra Leone: [zde](#) a [Investing in Sierra Leone](#)

Nejperspektivnější oblasti pro investice:

- **Těžba** - Sierra Leone má mimo jiné velké množství ložisek diamantů, zlata, mědi, niklu a železné rudy. Pokračující snaha v průzkumné činnosti, je nutná k posouzení možnosti komercializovat těžbu v celonárodním měřítku. Nedočkáví obchodní partneři, včetně Číny a Indie, jsou hladoví pro exportu této těžby, neboť jejich ekonomiky i nadále rostou. Národní agentura pro minerály, založená v roce 2012 v návaznosti na zákon o těžbě a těžbě nerostů v roce 2009, nyní certifikuje zlato a diamanty, shromažďuje a uchovává všechny geologické informace (včetně mapování) a uvedla do provozu nejmodernější katastrální systém těžby. Výnosy z tohoto sektoru jsou také důležité pro devizové rezervy země a jsou základem současného financování dalších sektorů.
- **Infrastruktura** - Toto je vše-zahrnující sektor pokud hovoříme o Sierra Leone. Vláda chce podpořit rozvoj železnic, námořní dopravu a telekomunikaci, které jsou zásadní pro každodenní fungování země. Vysoké ceny pohonných hmot, poměrně nízká urbanizace a zpomalená doprava obecně brzdí podnikání, zejména v odvětví těžby. Mobilní pokrytí se pohybuje mezi 50% a 55%, což znamená, že stále existuje důvod vstoupit na trh. Zařízení cestovního ruchu, jako jsou parky a zábavní zařízení, by mohly přispět ke zvýšení HDP, pokud vláda nalezne způsob, jak zahájit vzájemné prospěšné partnerství veřejného a soukromého sektoru s investory. Totéž lze říci i pro cenově dostupné bytové subsektory a dodávky vody v zemi.
- **Energetika** - Sierra Leone musí podpořit svůj energetický sektor, zejména proto, aby podpořila rostoucí přítomnost těžebních společností. Prezident Koroma neústupně prosazoval masivní elektrifikační plán země. V únoru odvolal svého ministra energetiky Oluniyiho Robbin-Cokera a náměstka ministra energetiky Dr. Martina Bash-Kamaru, protože nevedli uspokojivě elektrizační proces a celkovou realizaci energetických projektů. Většina investorů tím ale nebyla zneklidněna, protože uznávají, že Národní úřad pro energetiku postrádá lidský kapitál a schopnost dělat vše, co si prezident Koroma představí. V souladu s tím byl otevřen energetický sektor pro zahraniční investory, zejména v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Mělo by však být poznamenáno, že toto odvětví bude atraktivní až poté, co vláda přijme zákony, aby zvýšila sazby s ohledem na výrobní náklady.

Zahraniční investoři mají při zahájení podnikání rovné podmínky. Neexistují žádné minimální kapitálové požadavky ani žádná omezení vlastního kapitálu;

Pro místní občany však byla vyhrazena řada oblastí, mezi něž patří:

- Výroba cementových bloků k prodeji
- Dodávka žuly a kamene
- nájemná doprava, včetně uměleckých lodí
- pekárny
- Výroba minerálních vod, s výjimkou nealkoholických nápojů



-
- Provozování prádelen nebo čistíren
 - Dovoz použitých pneumatik
 - Garáže - pouze opravárenské dílny
 - Výroba dveří, oken a nábytku k prodeji
 - Obchodování s nezpracovaným dřevem
 - Dovoz a prodej použitého oblečení
 - drobný rybolov a těžba
 - Maloobchodní prodej ropných produktů
 - Maloobchod s potravinami
 - Kadeřnictví a holičství

V některých odvětvích, jako je těžba a rybolov, lze získat licence od resortů. Při investici do těžby menší než 500 000 USD bude požadován podíl ve výši 25% pro Sierra Leone.

Podrobné informace o následujících licenčních poplatcích v jiných odvětvích získáte kliknutím na:

- National mineral Agency - <http://www.nma.gov.sl/home/>
- National Revenue Authority - <http://nra.gov.sl/>



3. Vztahy země s EU

Zvláštní vazba mezi Sierrou Leonou a Evropskou unií se odráží v následných úmluvách a dohodách o partnerství mezi Evropskou unií a skupinou zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří (AKT), jíž je Sierra Leone smluvní stranou.

EU je jedním z nejdůležitějších obchodních partnerů Sierry Leone. Obchodní vztahy se řídí všeobecným systémem preferencí; jako nejméně rozvinutá země využívá Sierra Leone bezcelní, bezkvótový přístup na trh EU v rámci režimu "[Vše kromě zbraní](#)". Sierra Leone je také součástí [Dohody o hospodářském partnerství](#) (EPA) s EU jako členem ECOWAS.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

The European Union Delegation to Sierra Leone

P.O. Box 1399
Leicester Peak, Regent
Freetown
Sierra Leone
Tel: +232-88-13-6000
Email: Delegation-sierra-leone@eeas.europa.eu

https://eeas.europa.eu/delegations/sierra-leone_en

3.2 Obchodní vztahy země s EU

V obchodních vztazích převažuje export zemí EU do Sierra Leone. V následující tabulce uvádíme přehled obchodu s EU za posledních 5 let.

year	import *	Export *
2015	241	239
2016	223	210
2017	265	224
2018	233	199
2019	267	167

* všechny údaje v mil. EUR

Zdroj: EU delegation in Sierra Leone

Import ze zemí EU činil v roce 2019 23,9% celkového dovozu Sierra Leone. Nejvýznamnější země EU pro dovoz do Sierra Leone:

- Belgie
- VB



- Nizozemí
- Dánsko
- Francie

Export do zemí EU činil v roce 2019 20,1% celkového vývozu Sierra Leone. Nejvýznamnější země EU, do kterých se ze Sierra Leone vyváželo:

- Belgie
- Nizozemí
- VB
- Německo
- Španělsko

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

[Společná strategie pro Sierra Leone](#) pro období 2008 -2013 byla navržena společně vládou Sierra Leone (GoSL), Evropskou komisí (EK) a britským ministerstvem pro mezinárodní rozvoj (DFID) se vstupem z členských států EU.

[Národní indikativní program pro Sierra Leone](#) nastiňuje hlavní oblasti spolupráce EU s touto zemí v období 2014–2020 v rámci 11. Evropského rozvojového fondu.

Několik nedávných projektů EU v Sierra Leone:

- Partnerství mezi EU a FAO s cílem pomoci vládám snížit chudobu, dosáhnout nulového hladovění, zlepšit výživu a zvýšit odolnost v zemích, které jsou náchylné k krizím
Doba trvání: červen 2015 - červen 2019
Celková cena: 40 mil. €
- Podpora ze strany EU sekretariátu hromadného stravování (SUN)
Doba trvání: prosinec 2012 - prosinec 2016
Celková cena: 5 mil. €
- údržba silnic v Bo
Doba trvání: duben 2016 - duben 2021
Celková cena: 1,65 mil. €
- Západoafrické informační a koordinační středisko
Doba trvání: září 2014 - září 2019
Celková cena: 30 mil. €

Případ Sierra Leone je jedním z těch, kdy fondy EU kooperují s rozvojovými fondy jednotlivých členských států. Podpora plyne především z desátého a jedenáctého European Development Fund (EDF) a z United Kingdom's Department for International Development (DFID). Z těchto prostředků již bylo alokováno více než **266 milionů euro**. Okolo 90 milionů euro z této částky bylo vyplaceno formou rozpočtové podpory tak, aby byla Sierra Leone schopná reformovat správu veřejných financí a realizovat programy na snižování chudoby v zemi.



4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

ZÚ Akkra v roce 2019 neevidovala žádnou obchodní a ekonomickou spolupráci mezi ČR a Sierra Leone, ale v 03/19 byl zorganizován projekt ekonomické diplomacie PROPED č. 36A-045-002 "Prezentace obranného průmyslu ČR v Libérii a Sierra Leone, který měl za cíl prezentovat české firmy podnikající v obranném průmyslu a nabídnout spolupráci při budování ozbrojených sil v obou těchto zemích, v boji proti terorismu a při ochraně hranic.

Podkapitoly:

- 4.1. [Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz z ČR do Sierra Leone*	6 520	3 997	8 119	2 339	1 221
Dovoz do ČR ze Sierra Leone*	70 961	26 756	51 275	29 822	22 262
Balance*	-64 440	-22 759	-43 156	-27 483	-21 041

* Údaje v CZK (tis.)

Zdroj: Český statistický úřad (2019)

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Nejvýznamnější položky vývozu z ČR do Sierra Leone za r.2019

kód zboží	popis zboží	hodnota zboží (tis.Kč)
85	Části a součásti tel. přístrojů	425
84	Přenosná zařízení pro automatizované zpr. dat	362
85	Zařízení pro příjem konverzi a vysílání hlasu	136
89	Nafukovací plavidla pro zábavu a sport	101

Zdroj: Český statistický úřad (2020)



Nejvýznamnější položky dovozu ze Sierra Leone do ČR za r.2019

kód zboží	popis zboží	hodnota zboží (tis.Kč)
09	Káva	5 984
85	Elektrické přístroje na výrobu kávy	3 357
70	Tvrzené nápojové sklo	2 661
74	Příslušenství pro trubky z oceli	711
71	Odpad a šrot ze stříbra	560
90	Přístroje na měření a kontrolu	554
48	Papír, karton, lepenka	511
73	Výrobky ze železa nebo oceli	425

Zdroj: Český statistický úřad (2020)

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

ZÚ Akkra nedisponuje žádnými informacemi o výměně služeb mezi ČR a Sierra Leone v roce 2019.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

ZÚ Akkra neviduje žádné informace o českých firmách nebo o investicích českých firem v Sierra Leone.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Republiky Sierra Leone o kulturní spolupráci z roku 1984
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Sierra Leone o letecké dopravě z roku 1969

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

ZÚ Akkra neregistroval v roce 2019 žádný malý lokální projekt ani rozvojovou spolupráci se Sierra Leone.



5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Oborové příležitosti pro Sierru Leone naleznete v [Mapě oborových příležitostí - zde](#).

Z hlediska perspektivních položek českého exportu, jsou nejdůležitější následující průmyslová odvětví:

- **zemědělství:**
- **důlní průmysl**
- **energetika**
- **Infrastruktura** – čistírny a úpravy vody

Podkapitoly:

- 5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)
- 5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Z hlediska perspektivních oborů pro čs. investory je to hlavně:

- zemědělství:
- zpracovatelské technologie plodin jako je kasava, brambory, sladké brambory „yam“ a káva, technologie na zpracování a konzervování ovoce, technologie na komerční zpracování bavlny
- zemědělská technika
- technologie pro efektivnější obdělávání a využívání zemědělské půdy
- výroba hnojiv
- technika na produkci a kultivaci rýže
- důlní průmysl - technologie pro těžbu a zpracování rudy vzhledem k jejich zásobám - zejména diamantům, železné rudy, bauxitu, zlata a oxidu titaničitého
- energetika – rozvoj mini hydroelektráren, elektráren na zemní plyn, fotovoltaické elektrárny a elektrárny na biomasu
- Infrastruktura – stavba pozemních komunikací, čistírny a úpravy vody

5.2 Kalendář akcí

Nejvýznamější akce (veletrhy, přehlídky, výstavy atd.) pro možnou prezentaci českých exportérů pro rok 2020 naleznete [zde](#) a [zde](#).



6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Trhy jako je v současné době západní Afrika přitahují buď investory počítající s relativně vysokou mírou rizika, kapitálově silné velké mezinárodní společnosti, které si chtějí budovat strategické pozice pro budoucnost, anebo společnosti, které mají dlouholeté, zkušeností prověřené lokální partnery. Znalost místních podmínek může být někdy klíčová.

Trh v Sierra Leone přináší některé zvláštní nároky, jakými mohou být například nezvyklé klimatické podmínky, prašné prostředí, vysoká míra administrativy při dovozu; nedostatečně rozvinutá infrastruktura; nízká vymahatelnost práva a tvrdá cenová konkurence zboží nejen asijského, ale také jihoafrického, brazilského a tureckého. Vstup na trh Sierry Leone by měl být rozhodnutím, učiněným s vědomím toho, že africký čas plyne trochu jiným tempem než evropský a některé kroky se proto mohou zúročit až v delší perspektivě.

Spolehlivý lokální partner nebo zástupce zde může být rozhodující výhodou. Ve všech případech a zejména tehdy, pokud vás partner kontaktuje sám, se doporučuje jeho důkladné prověření. Ani tehdy, pokud partner ob stojí v prvním kole, není zdaleka ještě vyhráno. I společnost, která existuje může být různě spolehlivá a může do partnerství vkládat různě reálná očekávání. Je proto nutné prověřit, zda a do jaké míry má partner skutečnou zkušenost s prací pro mezinárodní společnosti, zda je eventuálně schopen poskytnout hodnověrné reference. Je nutné ověřit, zda má skutečně vykazovanou praxi a znalosti místní situace a dovozních i vývozních předpisů.

Pokud produkt vyžaduje následnou zákaznickou péči a služby, je nezbytně nutné na místě zjistit jakou infrastrukturu má k dispozici a na jaké úrovni bude schopen služby poskytovat. Doporučujeme také prověřit úvěrovou historii a finanční situaci potenciálního partnera. To je možné například ve spolupráci se specializovanými agenturami, které takové služby poskytují.

Doporučujeme budovat spolupráci od malých zakázek, které mohou prověřit důvěryhodnost a schopnosti s minimálním rizikem. Tam, kde to není zcela možné se pak doporučuje delší přítomnost na místě, která umožní zjistit jak se bude partner reálně chovat a také umožní prověřit různé reference. V některých případech může být obtížné najít exkluzivního zástupce, protože většina zástupců prodává několik různých produktů.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Navázání vztahu s místním **spolehlivým** partnerem (dovozcem, distributorem, zástupcem) s dobrými kontakty je základní podmínkou úspěšného obchodu. Stejně jako u ostatních afrických států se pochopitelně předpokládá osobní účast případných investorů v zemi. Smlouvy o zastupování nereguluje žádný místní zákon. Konzumní zboží je většinou



dováženo a distribuováno velkoobchodníky (Libanonci). Dovozci luxusního zboží většinou nakoupí a dovezou zboží přímo od výrobce.

Při hledání **prodejních a distribučních kanálů** v Sierra Leone, mohou pomoci následující databáze:

- www.yellowpagesierra Leone.com
- http://www.commonwealthofnations.org/sectors-sierra_leone/business/

Sierra Leone nemá v současné době soukromou úvěrovou kancelář, ale vláda prostřednictvím centrální banky Sierra Leone zřídila jednotku [Credit Reference Bureau](#), která může pomoci s prověřením případného partnera.

V případě potřeby **konzultačního partnera pro vstup na trh** je možno využít společnost:

Frontier Research

S/Leone: 14 Lumley Beach Road, Freetown.

Phone: +232 (0) 76 792 825

<http://fr-africa.com>/Email: info@fr-africa.com

6.2 Dovození podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Oddělení cel a spotřební daň (CED) Národní daňové správy (NRA) v Sierra Leone je zodpovědné za správu, výběr a výběr nepřímých daní z dovozního cla, spotřební daně a daně z prodeje. V roce 2010 Sierra Leone nahradil svůj manuální celní odbavovací systém automatizovaným systémem pro celní údaje (ASYCUDA). Platforma ASYCUDA je v současné době zavedena u hlavního celního úřadu v Freetownu, přístavu královny Alžběty, mezinárodního letiště Lungi a hraničního stanoviště Gbalamoya. Každodenní provoz systému je často ovlivněn problémy souvisejícími s připojením k internetu a dodávkou elektrické energie.

Proces dovozu zboží do Sierra Leone zahrnuje následující kroky: předložení formuláře na určené inspekční místo společně s dalšími požadovanými doklady příslušné inspekční společnosti; předložení objednávky (při příjezdu zásilky); dokončení jednotné celní deklarace za použití ASYCUDA; a zaplacení poplatků a daní u banky. Základními dokumenty pro vývoz do Sierra Leone jsou: exportní faktura, seznam zboží, nákladní list, celní faktura a doklad o předexpediční inspekci (API). Faktura musí obsahovat stručný, ale přesný popis zboží, určení množství, platební podmínku a ceny v USD. Celková cena musí být rozepsána: cena ex works + cena dopravy + pojistné = celková cena CIF.

Jakmile dovozce předloží veškeré podpůrné doklady celnímu úřadu, ASYCUDA spustí na základě celního prohlášení jeden ze čtyř modelů pro zpracování proclení: zelená linie (okamžité uvolnění nákladu bez inspekce); modrá linie (kontrola dokumentů před uvolněním); žlutá linie (podrobná kontrola dokumentů před uvolněním); a červená linie (podrobná kontrola dokumentů a fyzická prohlídka).

Zakázané zboží k dovozu:

- Alkoholické nápoje
-



- Chemikálie, nebezpečné a škodlivé
- Káva
- Kolínská voda a parfémy, nebezpečné a škodlivé
- Komunikační zařízení
- součásti a části počítačů
- Kosmetika, nebezpečná a škodlivá
- láčiva na předpis i bez předpisu
- Potraviny telefony / modemy
- Čaj
- Telekomunikační zařízení

Omezený dovoz:

- spotřebiče / elektronika - musí mít v inventáři potvrzení, stavové a sériové číslo
- Střelné zbraně a střelivo - vyžaduje povolení před odesláním od Ministerstva vnitra, zpravodajské sekce
- léčivé přípravky - je potřeba získat povolení od Ministerstva zdravotnictví; ti, kteří vyžadují léky denně, si musí přinést své vlastní zásobování na celou dobu pobytu
- Nové položky - (méně než 6 měsíců) musí mít faktury / potvrzení o nákupu
- Tabák - 200 cigaret nebo 250 gramů je bez cla, z dovozu nad toto množství se platí clo

Dovozní cla jsou stanovena na základě sazeb definovaných ve vnějším celním tarifu země s více než 5 000 celními sazbami, přičemž každý tarif má vlastní sazbu. V současné době je aplikováno 6 tarifních pásem (0%, 5%, 10%, 15%, 20% a 30%). Více informací o tarifech: [Import and Export - hs tariff](#) a [zde](#)

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zahraniční investoři mají při zahájení podnikání rovné podmínky. Neexistují žádné minimální kapitálové požadavky ani žádná omezení vlastního kapitálu.

V některých odvětvích, jako je těžba a rybolov, je nutné získat licence od resortů.

Podrobnosti o registračních procesech a informacích naleznete na následujících webových stránkách:

- www.oarg.gov.sl
- <http://www.cac.gov.sl/gen-incorporation.html>

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Inzeráty v denním tisku mají vzhledem k nízké vzdělanosti a nákladu pouze omezený dosah:

- The Voice of Binkongoh
- Awoko Newspaper

Největší impakt má **reklama v rozhlase a televizi**:

- SLBC TV
- AYV TV
- SLBC Radio
- Capital Radio

Marketingový průzkum může zajistit např.:

- Elixir Marketing and Media - www.elixirgroupsl.com



K **propagaci** lze využít:

- SL Promotios & Solutions - [elixirgroup](#)

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Vláda Sierry Leone řeší základní existenční problémy obyvatel, ochrana duševního vlastnictví nepatří mezi její priority a pokrok je omezen kvůli omezeným finančním, personálním a institucionálním kapacitám. Podíl plagiátů (asijského původu) na trhu rychle roste.

Úřad správce a generálního tajemníka v Sierra Leone registruje a spravuje duševní vlastnictví v Sierra Leone. Registrace ochranných známek a patentů se řídí zákonem o ochranných známkách, kapitole 244 zákonů Sierry Leone z roku 1960, zákonem o patentu, č. 247 zákonů Sierra Leone a zákonem o ochraně průmyslových vzorů Spojeného království (Cap. 246 zákonů Sierra Leone). V roce 2012 parlament v zemi schválil zákon o patentových a průmyslových vzorech z roku 2012, který chrání duševní vlastnictví a patenty inovátorů a vynálezců. Existuje také zákon o ochranných známkách pro rok 2014, který upravuje ochranné známky v zemi. Sierra Leone je od svého založení členem Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO). Díky tomu je Sierra Leone povinná zavést mezinárodní standardy pro duševní vlastnictví a Dohodu WTO o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví (TRIPS). Sierra Leone je také členem společné organizace pro duševní vlastnictví (IP) pro anglicky mluvící Afriku, africkou regionální organizaci duševního vlastnictví (ARIPO).

6.6 Trh veřejných zakázek

Vládní zakázky jsou vyhlašovány ve sdělovacích prostředcích a podléhají výběrovému řízení pod dohledem speciálního úřadu (Procurement Agency). Rozvojové agentury si obvykle řídí výběrová řízení přímo. Bližší informace viz: www.publicprocurement.gov.sl.

Mezinárodní výběrová řízení:

Zadavatel používá mezinárodní výběrové řízení (INC), pokud je odhadovaná výše zakázky **vyšší** než hodnota uvedená níže:

1. V případě zakázek na dodávky zboží v hodnotě 75.000 USD
2. v případě zakázek na dodávky prací v hodnotě 115.000 USD
3. V případě zakázek na dodávky služeb v hodnotě 75.000 USD

Výzva k podávání nabídek musí být zveřejněna v novinách širokého mezinárodního oběhnutí, v příslušné obchodní publikaci nebo v odborném časopise širokého mezinárodního oběhu. Neexistují žádné zvláštní omezení.

Národní výběrové řízení:

Výzva k předkládání nabídek nebo výzva k předkvalifikaci bude zveřejněna ve Věstníku, v národních tiskových médiích v širokém oběhu a v elektronických médiích.

V zadávacích řízeních, při nichž zadavatel rozhodne, že pravděpodobně budou mít zájem o podání nabídek pouze tuzemští dodavatelé nebo dodavatelé, může zadavatel použít vnitrostátní postupy výběrového řízení.



Zadavatel používá mezinárodní výběrové řízení (NNC), pokud je odhadovaná výše zakázky **nižší** než hodnota uvedená níže:

1. V případě zakázek na dodávky zboží v hodnotě 75.000 USD
2. v případě zakázek na dodávky prací v hodnotě 115.000 USD
3. V případě zakázek na dodávky služeb v hodnotě 75.000 USD

Limitované výběrové řízení:

Výzva k předkládání nabídek nebo pozvánka k předkvalifikaci bude zveřejněna ve Věstníku, národních tiskových médiích v širokém oběhu a elektronických médiích.

S výhradou schválení Výborem pro zadávání zakázek se omezené nabídkové řízení uskutečňuje v těchto případech:

1. pokud zboží, stavební práce nebo služby jsou k dispozici pouze od omezeného počtu uchazečů;
2. pokud jsou čas a náklady na posouzení velkého počtu nabídek nepřiměřené k odhadované hodnotě zadávacího řízení.

Pokud se jedná o případ uvedený v písmenu a), budou vyzváni k podání nabídek všichni známí dodavatelé schopní dodat zboží, stavební práce nebo služby. Jde-li o případ dle písmene b), obstarávající subjekt bude požadovat nabídky, pokud je to možné, od minimálního počtu pěti uchazečů.

Výzva jednomu uchazeči:

Zadávání veřejných zakázek metodou zadání jediného zdroje je přípustné pouze za těchto okolností:

1. pokud má jediný dodavatel výlučné právo realizovat výrobu zboží, provádět práce nebo provádět služby, které mají být předmětem nákupu, a není k dispozici žádná vhodná alternativa;
2. pro dodatečné dodávky zboží původním dodavatelem, které jsou určeny buď jako náhrada za stávající zboží, služby nebo zařízení, nebo jako rozšíření stávajících výrobků, služeb nebo zařízení, pokud by změna dodavatele přiměla obstarávajícího k obstarání vybavení nebo služby, které nesplňují požadavky na zaměnitelnost s již existujícími zařízeními nebo službami;
3. jestliže se dodatečné práce, které nebyly zahrnuty v počáteční smlouvě, staly nezbytnými za nepředvídatelných okolností a oddělení dodatečných prací nebo služeb od původní smlouvy by bylo z technických nebo hospodářských důvodů obtížné;
4. v případech mimořádné naléhavosti za předpokladu, že okolnosti, které vedly k naléhavosti, nebyly zadavatelem předvídatelné;
5. pokud služby vyžadují, aby byl vybrán konkrétní konzultant vzhledem k jeho jedinečné kvalifikaci nebo kdy je nezbytné pokračovat se stejným konzultantem

Použití zakázek na jediný zdroj z důvodů výše uvedených podléhá předchozímu schválení Výborem pro zadávání zakázek. Pokud se zadavatel zabývá jednostranným zadáním zakázek z výše uvedených důvodů, vypracuje písemný popis svých potřeb a veškeré zvláštní požadavky týkající se jakosti, množství, podmínek a doby dodání; a požádá o předložení nabídky nebo návrhu písemně nebo obojí a může jednat s jediným nabízejícím.

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Lze využít místních soudních a arbitrážních orgánů – jejich rozhodnutí však bývají zdlouhavá a snadno ovlivnitelná. Při řešení obchodních sporů je vždy žádoucí dát přednost mimosoudnímu jednání. V každém případě doporučujeme zakomponovat do kontraktu ustanovení, na základě kterého by případné arbitrážní řízení probíhalo mimo Sierra Leone,



kteřá rozhodnutí zahraničních arbitrážních soudů uznává (SL podepsala Washingtonskou dohodu o řešení investičních sporů). Ve vztahu k českým firmám jsme dosud nezaznamenali případ obchodního sporu, který by musel být řešen třetí stranou (soudem).

Více [zde](#).

Omezený trh a nízká koupěschopnost velké většiny obyvatelstva tlačí dovozní ceny na minimum. Dovozci hledají nejlacinější nákupní možnosti, často na úkor kvality, významnou část dovozů tvoří použité výrobky (textil, obuv, ojeté pneumatiky, dopravní prostředky). Zákazník dává přednost nižší technické úrovni před technickými novinkami, zahraniční firmy se orientují především na své země. Český exportér musí počítat s tím, že dodané stroje budou pracovat ve vlhkém prostředí a vysokých teplotách, při značném kolísání elektrického napětí. Česká firma musí být připravena na nestandardní postupy a jednání partnera, pomalou státní správu a vysokou korupci.

Sierra Leone je stále bezpečnostně riziková a investice jsou v ČR obtížně pojistitelné. Země je ale členem Multilateral Investment Guarantee Agency WB. Vládní garance jsou poskytovány, nicméně nezaručují skutečné platby. Dále je třeba počítat s velmi špatnou infrastrukturou, omezenými bankovními službami a možnostmi komunikace, pomalou a nevykonnou státní správou, vysokou korupcí, nízkou kvalifikací pracovníků a praktickou nevymahatelností případných pohledávek.

Nezbytnou podmínkou obchodu by měla být stoprocentně zajištěná platba předem či neodvolatelným akreditivem potvrzeným u české banky. Za odebírané zboží není radno platit předem.

Další informace [zde](#).

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti:

Při plánování obchodního jednání je třeba vzít v úvahu nedochvilnost. Jednání jsou často odkládána a obchodní partneri se na schůzky velmi často vůbec nedostaví. Při přípravě a plánování doby jednání je zpravidla nutné plánovat několikadenní rezervu. Jednacím jazykem při obchodních jednáních v Sierra Leone je angličtina. Oblečení je buďto tradiční nebo evropské (pro jednání je vždy žádoucí oblek s kravatou). Význam známostí a osobních kontaktů je při uzavírání obchodů zásadní.

Úředním jazykem je angličtina. Další používané jazyky jsou: Temne, Mende a Krio (vycházející z angličtiny).

Státní svátky:

- 1. leden
- 4. února - Prorokovy narozeniny
- 6. a 9. dubna - Velikonoce
- 27. dubna - Den nezávislosti
- 9. srpen
- 25. a 26. prosinec, Vánoce
- Id al-Fitr
- Id al-Adha

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)



Ke vstupu do Sierry Leone potřebují občané České republiky vízum. O vízum je možné požádat na každém velvyslanectví Sierry Leone v zahraničí (v úvahu připadají například Berlín, Londýn, Moskva, Akkra) na základě pozvání místního partnera. Doporučujeme si předem ověřit podmínky pro získání víza, vstup do země a vycestování dotazem přímo na příslušném velvyslanectví.

Do Freetownu je možné cestovat z Evropy přímo z Londýna, nebo přes Ghanu. Sierra Leone je silně malarická oblast, cestovatelům důrazně doporučujeme kontaktovat před cestou lékaře a případná zdravotní rizika před cestou konzultovat. Povinné je očkování proti žluté zimnici. Při cestách mimo hlavní město je dobré znát aktuální bezpečnostní situaci v cílovém regionu.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Každý, kdo je vyslán do Sierry Leone pro obchodní účely, bude potřebovat obchodní vízum. Stejně jako u běžné vízové povinnosti (osvědčení o očkování, cestovní pas, vyplněný formulář žádosti o vízum, pasová fotografie) požádají úřady o profil společnosti, kterou zastupujete, s doporučením registrované společnosti nebo organizace v Sierra Leone. Budete také požádáni, abyste poskytli důkaz, že máte dostatečné finanční prostředky na financování období, kdy hodláte pobývat v Sierra Leone. Více informací - [zde](#).

Pro ty, kteří plánují dlouhodobě pobývat a pracovat v Sierra Leone, budou nutné získat dočasné vízum na pobyt, stejně jako pracovní povolení. Váš (budoucí) zaměstnavatel by vám s tím měl pomoci.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

- [Nemocnice v Sierra Leone](#)

Poskytování zdravotních služeb zůstává problémem v Sierra Leone, která se stále snaží obnovit svůj normální chod po smrtící epidemii viru Ebola. Desetiletá válka, která skončila v roce 2002, vážně poškodila zdravotní systém. Tato situace nadále snižuje standardy, dostupnost a dostupnost poskytovaných služeb. Systém poskytování zdravotních služeb v zemi je pluralitní: vláda, náboženské mise, místní a mezinárodní nevládní organizace a soukromý sektor. Soukromý sektor je ve srovnání s ostatními zeměmi v subregionu, jako je např. Ghana, nedostatečně rozvinutý a zahrnuje především léčebnou péči pro pacienty a ambulanty na základě poplatků za služby. Soukromé zdravotní zařízení fungují pod vedením jednotlivých vlastníků a / nebo správních rad, zejména v městských oblastech.

Tradiční léčitelé a tradiční ošetřovatelé se hlásí k tomu, že poskytují značnou část zdravotní péče, přičemž tradiční porodní ošetřovatelé se účastní téměř 90% ošetření na úrovni komunity.

Cestovatelům do Sierra Leone by měla být očkování podána lékařem čtyři až šest týdnů před cestou. Pokud jedete do země služebně nebo soukromě je nutné mít komplexní zdravotní pojištění. Ve vážnějších případech se doporučuje odlet do ČR. Při ošetření v místních zařízeních, které lze doporučit jen v naléhavých případech, je nutné mít u sebe finanční hotovost.



7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Embassy of the Czech Republic

Kanda Hilla Limann Highway No. 2, House No. C 260/5, POB 5226, Accra – North

Tel: +233/302.225.540 (247.282)

Fax: +233/302.225.337

Mobil: (diplom. služba: +233/247.011.428)

e-mail: accra@embassy.mzv.cz

Velvyslanec:

Teritoriální působnost ZÚ: Burkina Faso, Ghana, Guinea-Bissau, Libérie, Pobřeží slonoviny, Sierra Leone, Togo.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

- MZV ČR: Odbor afrických států (tel. +420 224 18 2630)
- MPO ČR

Odbor zahraničně ekonomických politik 2
(oddělení Afriky, Asie a Austrálie)

Tel.: +420 224 852 028

posta@mpo.cz

V Sierra Leone nemá zastoupení žádná česká instituce jako je CzechTrade, CzechInvest, apod.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Mezimárodní předvolba: +232

Policie, Ambulance a požárníci: +232 22 000 112

Ze všech telefonů v Sierra Leone:

- záchranná služba 999



- policie 999
- požárníci 019

Z mobilního telefonu v Sieře Leone: všechny pohotovostní služby: 112

- [Nemocnice v Sierra Leone](#)

7.4 Internetové informační zdroje

- State House – statehouse.gov.sl
- Ministry of Finance and Economic Development - mofed.gov.sl
- Ministry of Trade and Industry - trade.gov.sl
- Bank of Sierra Leone - bsl.gov.sl
- Corporate Affairs Commission - cac.gov.sl
- National Procurement Authority - publicprocurement.gov.sl
- National Revenue Authority - nra.gov.sl
- National Social Security and Insurance Trust - <http://nassit.org.sl/>
- National Tourism Board - ntb.sl
- Office of the Administrator and Registrar General - oarg.gov.sl
- Office of Diaspora Affairs - diasporaaffairs.gov.sl
- Sierra Leone Police - police.gov.sl
- Statistics Sierra Leone - statistics.sl
- Environmental Protection Agency - epa.gov.sl
- Chamber of Commerce –
<https://www.chamber-commerce.net/dir/3777/Sierra-Leone-Chamber-of-Commerce--Industry-and-Agriculture-in-Freetown>
- Sierra Leone Legal Information Institute - sierralii.org
- Sierra Airport Authority - slaa.sl
- Sierra Leone Broadcasting Corporation - slbcnews.com
- Cocorioko - cocorioko.net
- Awoko - awoko.org